



EGALA



Raport Stowarzyszenia Egala za 2024 rok

Bezpośrednia pomoc na granicy polsko-białoruskiej
oraz wsparcie caseworkerskie

Spis Treści:

1. Wstęp	3
2. Sytuacja na granicy	4
2.1. Kontekst działań	4
2.2. Eskalacja przemocy	6
3. Działania programowe	8
3.1. Bezpośrednia pomoc humanitarna	8
3.2. Caseworking	12
3.2.1. Szpital	13
3.2.2. Strzeżony ośrodek	15
3.2.3. Mieszkanie treningowe	16
3.3. Rzecznictwo	17
4. Rozwój organizacji	18
5. Partnerzy	18



Wstęp

Stowarzyszenie Egala zostało założone 10 grudnia 2021 roku w Białymstoku, w odpowiedzi na kryzys humanitarny na granicy polsko-białoruskiej. Od tego czasu nieprzerwanie zapewniamy niezbędną pomoc humanitarną, pierwszą pomoc medyczną oraz wsparcie prawne, psychologiczne i rzeczowe dla osób na pograniczu. Jednocześnie wspieramy osoby przebywające w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców oraz te, które trafiły do podlaskich szpitali. Prowadzimy też program mieszkaniowy, aby ułatwić migrantom i uchodźcom proces integracji i adaptacji do życia w Polsce.

W minionym roku Egala kontynuowała swoją misję w coraz bardziej wymagających warunkach, naznaczonych zmianami politycznymi oraz ograniczonym dostępem do obszarów przygranicznych. Pomimo tych trudności pozostajemy jedną z głównych organizacji świadczących pomoc humanitarną na Podlasiu. Raport zawiera informacje o działalności Stowarzyszenia Egala, bazując na danych dotyczących interwencji terenowych, caseworkingu i działań rzeczniczych. Kolejne części raportu zawierają szczegółowy opis sytuacji na granicy oraz kluczowe dane, odzwierciedlające niezmiennie zaangażowanie Egali w ochronę praw człowieka.

Pomoc udzielona przez Egalę w liczbach w latach 2023 i 2024:

	2023	2024
Liczba interwencji humanitarnych na pograniczu polsko-białoruskim	852	798
Liczba osób, którym udzielono pomocy podczas interwencji	2992	2094
Liczba osób w szpitalu, którym udzielono pomocy	161	248
Liczba osób w strzeżonym ośrodku, którym udzielono pomocy	222	372

Sytuacja na granicy

Pomimo zmiany rządu w październiku 2023 roku sytuacja na polsko-białoruskim pograniczu nie poprawiła się. Obecna władza konsekwentnie utrudnia niesienie pomocy humanitarnej. Decyzje polityczne podjęte w 2024 roku wzbudzały poważne obawy organizacji zajmujących się prawami człowieka, które działają w rejonie przygranicznym. Liczne protesty, konferencje i inicjatywy mające na celu nagłośnienie sytuacji i skłonienie rządu do zmiany stanowiska nie przyniosły rezultatów – władze pozostawały głuche na rekomendacje i oddolne apele.

Poniżej przedstawiamy najważniejsze wydarzenia, które miały negatywny wpływ na sytuację uchodźców oraz na sektor humanitarny.

Kontekst działań

► Śmierć polskiego żołnierza

Pod koniec maja i w czerwcu 2024 roku zaostrzyły się napięcia społeczne związane z migracją oraz polityką rządu wobec osób uchodźczych i migranckich, a także organizacji humanitarnych. Przełomem było zdarzenie z 28 maja w rejonie Dubicz Cerkiewnych, gdzie polski żołnierz został śmiertelnie raniony nożem przez mężczyznę znajdującego się po drugiej stronie granicznego muru. Ranny żołnierz został przetransportowany do szpitala w Hajnówce, gdzie przeszedł operację. Następnie przewieziono go do Wojskowego Instytutu Medycznego w Warszawie. Żołnierz zmarł 6 czerwca.

To zdarzenie doprowadziło do nasilenia wrogości ze strony personelu szpitala w Hajnówce wobec pracowników Egali i pacjentów z granicy, wzrostu liczby nacjonalistycznych grup patrolujących granicę na własną rękę, gróźb kierowanych do pracowników organizacji pomocowych – w tym personelu Egali – oraz zwiększonej agresji w mediach społecznościowych.

► Wprowadzenie strefy zakazu przebywania przy granicy polsko-białoruskiej

W odpowiedzi na śmierć żołnierza rząd ogłosił decyzję o wprowadzeniu 90-dniowej strefy zakazu przebywania (tzw. strefy buforowej), ograniczając dostęp do obszaru przygranicznego na terenie 27 miejscowości na długości 60,67 km. Decyzję uzasadniono wzrostem liczby „nielegalnych migracji” w ostatnich miesiącach.

13 czerwca 2024 roku strefa została oficjalnie wprowadzona, znacząco utrudniając działalność Egali i innych organizacji humanitarnych. Pomimo obietnic rządu i wielu pism kierowanych do placówek Straży Granicznej, Egala nie otrzymała zgody na wejście do strefy. Strefa zakazu wstępu została silnie zmilitaryzowana, co doprowadziło do całkowitego odcięcia dostępu do pomocy humanitarnej, pozostawiając potrzebujące osoby bez wody, jedzenia, opieki medycznej i pomocy prawnej.

We wrześniu 2024 roku rząd przedłużył obowiązywanie strefy o kolejne 90 dni. Trzy miesiące później podjęto decyzję o jej ponownym przedłużeniu. Te działania drastycznie zmniejszyły możliwość monitorowania naruszeń praw człowieka. W konsekwencji wzrosło zagrożenie życia i zdrowia osób uchodźczych, a organizacje humanitarne zostały całkowicie pozbawione możliwości kontrolowania działań służb.

► Budowa „Tarczy Wschód”

18 maja 2024 roku premier Donald Tusk ogłosił rozpoczęcie realizacji Narodowego Programu Odstraszania i Obrony „Tarcza Wschód”. Na ten projekt rząd ma zamiar przeznaczyć 10 miliardów złotych, a jego celem jest zwiększenie bezpieczeństwa na granicy.

Prace miały rozpocząć się w pierwszym kwartale 2025 roku, jednak proces przyspieszono i budowa ruszyła już w 2024 roku, z planowanym zakończeniem w 2028 roku. Inicjatywa ta budzi poważne obawy ekologiczne i humanitarne. Konieczne jest monitorowanie realizacji projektu oraz jego wpływu na sytuację humanitarną.

► Ustawa o użyciu broni na granicy

W lipcu 2024 roku polski parlament uchwalił ustawę zmieniającą zasady dotyczące użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej na granicy oraz zwalniającą funkcjonariuszy z odpowiedzialności za jej nadużycie. Ustawa wprowadzona została pomimo sprzeciwu ze strony środowiska prawników i organizacji zajmujących się prawami człowieka. Najbardziej kontrowersyjny zapis stanowi, że funkcjonariusze (żołnierze, straż graniczna lub policja) nie będą ponosić odpowiedzialności karnej za naruszenie zasad użycia siły. Stowarzyszenie Egała oraz inne organizacje pozarządowe skrytykowały ustawę ostrzegając, że może ona stanowić niebezpieczeństwo dla osób uchodźczych i migranckich oraz pracowników humanitarnych na granicy. Próby wprowadzenia poprawek w Senacie zakończyły się niepowodzeniem, co budzi poważne obawy dotyczące możliwych nadużyć i braku kontroli nad działaniami służb na granicy.

► Nowa strategia migracyjna i zawieszenie tzw. prawa do azylu

12 października 2024 roku premier Donald Tusk ogłosił pierwsze założenia rządowej strategii migracyjnej na lata 2025–2030, zawierające postulat czasowego zawieszenia prawa do azylu. Zapowiedział także działania mające na celu uzyskanie zgody na takie rozwiązanie na poziomie Unii Europejskiej, co wywołało oburzenie organizacji pozarządowych zajmujących się prawami człowieka.

18 grudnia 2024 roku rząd niespodziewanie zmienił ustawę o udzielaniu ochrony cudzoziemcom z 2003 roku, wprowadzając możliwość czasowego zawieszenia rozpatrywania wniosków azylowych. Przyjęcie tej nowelizacji nie oznacza natychmiastowego zawieszenia prawa do azylu, lecz stanowi podstawę prawną do wydania rozporządzenia, które umożliwi rządowi ograniczenie dostępu do ochrony międzynarodowej.

Rada Ministrów będzie miała uprawnienia do wprowadzenia takiego zawieszenia, jeśli zajdą określone okoliczności. Na ten moment system pozwala na selektywne przyjmowanie wniosków azylowych, co wprowadza dodatkową niepewność i dalsze ograniczenia w dostępie do ochrony międzynarodowej.¹

1. 26 marca 2025 r. prezydent Andrzej Duda podpisał tzw. ustawę azylową. <https://www.dziennikustaw.gov.pl/DU/2025/390> (dostęp 27.03.2025)



Eskalacja przemocy

W 2024 roku sytuacja na granicy polsko-białoruskiej uległa pogorszeniu – pushbacki, przemoc i nieludzkie traktowanie stały się coraz częstsze. Osoby migranckie i uchodźcze były wielokrotnie wypychane przez granicę z Białorusią, co narażało je na przemoc fizyczną i traumę.

Świadczenia zgromadzone podczas interwencji humanitarnych potwierdziły powszechne nadużycia ze strony polskich i białoruskich służb, w tym bicie, zastraszanie, szczucie psami oraz niszczenie telefonów.

► Pushbacki

Pisząc o pushbackach odwołujemy się do definicji zawartej w raporcie We Are Monitoring ([strona 16](#)): „Pushback (również: wywózka, wypchnięcie) – przymusowe zawrócenie osób migrujących nieregularnie do linii granicy i/lub zmuszenie ich do opuszczenia terytorium kraju bez należytego zbadania indywidualnych okoliczności; niezależnie od tego, czy otrzymały one postanowienie o opuszczeniu terytorium kraju czy nie, oraz niezależnie od tego, czy wyraziły wprost chęć ubiegania się o ochronę międzynarodową”.

Pushbacki są przeprowadzane przez polskie służby, często z użyciem siły i bez przyjmowania i oceny złożonych deklaracji woli ubiegania się o ochronę międzynarodową. Służby białoruskie również wypychają osoby z powrotem do Polski, co skutkuje kolejnymi aktami przemocy. Oficjalne raporty eufemistycznie określają to jako „zawracanie na linię graniczną”, bagatelizując brutalność tych działań. Osoby zostają pozostawione w lesie, narażone są na zmieniające się warunki atmosferyczne, szczególnie w nocy, głód, brak opieki medycznej oraz przemoc ze strony służb polskich i białoruskich. Pushbacki mają miejsce nawet wtedy, gdy osoby jednoznacznie proszą o ochronę międzynarodową. W związku z planowanym zawieszeniem tzw. prawa do azylu sytuacja może się jeszcze pogorszyć.

► Przypadki śmierci na granicy

Polityka przedłużania strefy zamkniętej nie powstrzymuje ludzi przed podejmowaniem prób przekraczania granicy. Z powodu braku bezpiecznych, legalnych szlaków migracyjnych wiele osób podejmuje ryzyko, aby uciec przed skrajnymi warunkami panującymi w krajach pochodzenia i szukać azylu w Europie. Od początku kryzysu na granicy polsko-białoruskiej zginęło co najmniej 87 osób, jednak rzeczywista liczba pozostaje nieznana, a wiele osób wciąż uznaje się za zaginione.

W listopadzie 2024 roku odnotowano kolejną ofiarę śmiertelną: „Ciało mężczyzny o ciemnej karnacji skóry, najprawdopodobniej migranta o na razie nieustalonej tożsamości, odnaleźli 28 listopada około godziny 12:30 pracownicy zajmujący się konserwacją zapory na granicy polsko-białoruskiej” – powiedział Wojciech Piktel, rzecznik prasowy Prokuratury Okręgowej w Suwałkach w rozmowie z Gazetą Wyborczą.

Zmarły mężczyzna, w wieku około 20–25 lat, nie miał przy sobie dokumentów tożsamości – znaleziono jedynie uszkodzony telefon.

Działania programowe

Bezpośrednia pomoc humanitarna

Sytuacja na granicy polsko-białoruskiej w 2024 roku była dynamiczna i zmieniała się w zależności od pory roku. W miesiącach zimowych liczba przekroczeń granicy znacznie spadła, natomiast w okresie kwiecień–czerwiec gwałtownie wzrosła. Jesienią główny szlak migracyjny przesunął się na północną część granicy z Białorusią.

Pomimo trudnych warunków migracja nie ustała – zwiększona kontrola, wzmocnienia płotu, wzrost liczby patroli Straży Granicznej oraz wprowadzenie „strefy buforowej” nie zatrzymały osób migranckich i uchodźczych przed przekraczaniem granicy. Potrzeba niesienia pomocy humanitarnej – choć z różną dynamiką – utrzymywała się przez cały rok, pozostając jednym z kluczowych działań realizowanych przez Egalę.

Egala prowadziła bazę terenową w jednej z najbardziej aktywnych stref przygranicznych, w pobliżu Puszczy Białowieskiej. Pracownicy terenowi, pochodzący z różnych regionów Polski, przebywali tam w systemie rotacyjnym i współpracowali z lokalnymi mieszkańcami. Dzięki temu mogli być obecni w wielu obszarach przygranicznych i prowadzić interwencje humanitarne na niemal całym terenie przygranicznym.

W pomoc zaangażowani byli również wolontariusze, w tym osoby z zagranicy. Nasze działania wymagały także dobrze zaopatrzonych magazynów. W 2024 roku prowadziliśmy trzy magazyny w różnych lokalizacjach wzdłuż granicy oraz magazyn dla szpitala w Hajnówce.

W 2024 roku zespoły terenowe Egali przeprowadziły łącznie 798 interwencji humanitarnych, udzielając wsparcia 2094 osobom (175 kobietom, 1919 mężczyznom), w tym:

- ▶ 2013 osobom (164 kobietom i 1849 mężczyznom) udzielono pierwszej pomocy psychospołecznej,
- ▶ 1827 osobom (146 kobietom i 1681 mężczyznom) udzielono pierwszej pomocy medycznej,
- ▶ 2024 osobom (159 kobietom i 1865 mężczyznom) dostarczono niezbędne rzeczy, takie jak odzież, obuwie, powerbanki itp.,
- ▶ 2062 osobom (174 kobietom i 1888 mężczyznom) dostarczono żywność i wodę,
- ▶ 2043 osobom (168 kobietom i 1875 mężczyznom) przekazano informacje o sytuacji prawnej w Polsce.

W przypadkach poważniejszych problemów zdrowotnych osoby otrzymywały profesjonalną opiekę medyczną od zespołu Lekarzy bez Granic (MSF). Poza pomocą doraźną koncentrowaliśmy się na wsparciu prawnym i informacyjnym, pomagając osobom zapoznać się z ich prawami oraz dostępnymi mechanizmami ochrony. W 2024 roku więcej osób niż w poprzednich latach aplikowało w Polsce o ochronę międzynarodową. Pomimo aplikowania o ochronę, raporty wskazują, że polskie władze bezprawnie i nierzadko brutalnie dokonywały pushbacków, zmuszając osoby próbujące przekroczyć granicę do powrotu na Białoruś.

Pomoc humanitarna w 2024 roku:



Większość osób, którym udzieliliśmy pomocy humanitarnej, należała do grupy wiekowej 18–59 lat (1913 osób). Znacznie mniejszą część stanowiły osoby w wieku 6–17 lat (133 osoby). Najmniej licznymi grupami były dzieci w wieku 0–5 lat (7 dzieci), oraz osoby powyżej 60. roku życia (jedna kobieta). W niektórych przypadkach ustalenie dokładnego wieku było trudne – dotyczyło to 40 osób.

Kraje pochodzenia

Większość osób, które otrzymały od nas wsparcie, pochodziła z regionów dotkniętych długotrwałymi konfliktami zbrojnymi, powszechnym łamaniem praw człowieka, gdzie zagrożone jest życie i zdrowie. Jeśli wnioski o ochronę międzynarodową przestaną być przyjmowane, osoby migranckie i uchodźcze będą narażone na ryzyko deportacji do krajów, w których grozi im realne i bezpośrednie niebezpieczeństwo. Dodatkowo nowe regulacje mogą prowadzić do dalszych nadużyć ze strony polskich władz, pogłębiając już i tak dramatyczną sytuację humanitarną na granicy.

W 2024 roku większość osób przekraczających granicę polsko-białoruską pochodziła z następujących krajów (w kolejności od najliczniejszych grup): Syrii, Somalii, Etiopii, Erytrei, Jemenu, Afganistanu, Sudanu, Iranu, Kamerunu, Iraku, Egiptu, Indii, Algierii, Gwinei, Maroka, Demokratycznej Republiki Konga oraz Senegalu.

Relacje z interwencji humanitarnych:

Sześciu Erytrejczyków i Etiopczyk spędzili w przygranicznym lesie ponad 9 dni. Na ich ciałach były widoczne liczne ślady pogryzienia przez psy. Jeden z mężczyzn miał też rany na głowie i szyi. Po opatrzeniu ran przez naszego medyka, daliśmy grupie jedzenie, wodę i ciepłe ubrania. Mężczyźni mówili nam, że byli wielokrotnie pushbackowani do Białorusi. Polskie służby zniszczyły im telefony, ograniczając możliwość wezwania pomocy i jakiegokolwiek kontaktu ze światem.

Inna grupa czterech mężczyzn w wieku 20–30 lat doświadczyła podobnych przeżyć. Jeden z nich spędził w lesie trzy miesiące i był wypychany aż 17 razy. Mieli poranione ręce od drutu żyłkowego. Strażnicy graniczni na Białorusi, śmiejąc się, ogolili im głowy. Jednemu z nich wycięto włosy w kształt męskich genitaliów.



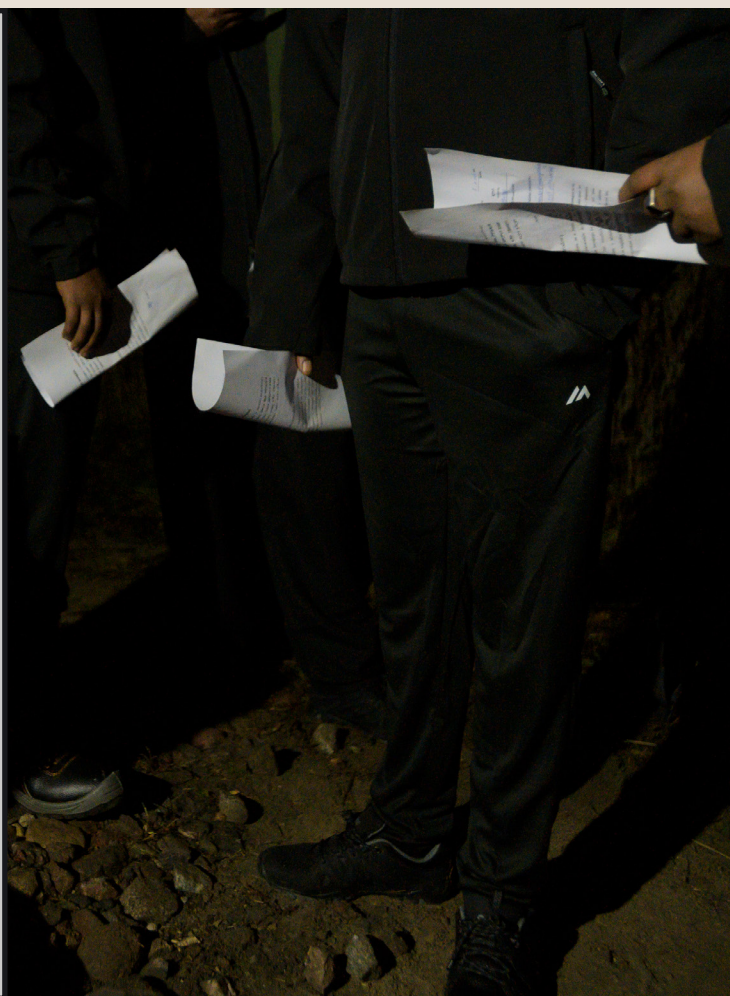


25-letni mężczyzna z Iranu był skrajnie wychłodzony i wyraźnie przerażony. Gdy do niego podeszliśmy, by udzielić wsparcia, krzyknął ze strachu i zaczął uciekać. Nie wiedział, kto się do niego zbliża. Jego wcześniejsze doświadczenia z ludźmi na granicy polsko-białoruskiej nie były dobre. Ledwo udało nam się go zatrzymać. Był głodny, cierpiał z powodu stóp okopowych i silnych bólów pleców. Powiedział nam, że w lesie spędził ponad 20 dni i był wielokrotnie pushbackowany. Był zatrzymywany w różnych miejscach – czasami przy ogrodzeniu, innym razem wiele kilometrów od granicy.

Mężczyzna mówił również, że po białoruskiej stronie granicy nie pozwalano mu odpoczywać, zmuszano go do nieustannego przemieszczania się w stronę Polski. W Iranie jego życie jest zagrożone. Po prostu chce być bezpieczny.

Otrzymaliśmy prośbę o wsparcie od sześciu osób z Erytrei. Mężczyźni utknęli w lesie na ponad miesiąc, doświadczając licznych pushbacków. Gdy do nich dotarliśmy, byli całkowicie przemoczeni. Zapewniliśmy im suche ubrania, wodę i gorącą zupę. Dwóch z nich powiedziało nam, że byli już w placówce Straży Granicznej, gdzie zadeklarowali chęć ubiegania się o ochronę międzynarodową. Jednak funkcjonariusze próbowali zmusić ich do podpisania oświadczenia o rezygnacji z pobytu w Polsce. Mężczyźni odmówili, a mimo to zostali siłą wywiezieni do Białorusi.

Z relacji innych osób uchodźczych wiemy, że takie sytuacje zdarzają się regularnie.



Caseworking

Stowarzyszenie Egala pracuje z osobami, które trafiają do ośrodków strzeżonych oraz szpitali, a także wspiera osoby uchodźcze i migranckie po ich opuszczeniu. Egala odgrywa kluczową rolę w zapewnianiu wsparcia prawnego, medycznego i psychospołecznego osobom przebywającym w ośrodku strzeżonym w Białymstoku oraz w szpitalu w Hajnówce. Nasi pracownicy monitorują warunki pobytu, pomagają osobom przebywającym w ośrodkach i hospitalizowanym w procedurach prawnych oraz działają na rzecz ochrony ich praw. Poza ośrodkiem strzeżonym i szpitalem Egala wspiera także osoby przebywające w otwartych ośrodkach dla cudzoziemców, nieletnich bez opieki w ośrodkach pieczy zastępczej oraz mężczyzn w mieszkaniu treningowym w Białymstoku, pomagając im w procesie integracji.

W 2024 roku Egala zapewniła wsparcie dla:

- ▶ 372 mężczyzn w ośrodku strzeżonym.
- ▶ 248 osób (w tym 97 kobiet) w szpitalu.
- ▶ 175 osób w ośrodkach otwartych.
- ▶ 7 nieletnich bez opieki w placówkach pieczy zastępczej.
- ▶ 4 mężczyzn w mieszkaniu treningowym.

W 2024 Egala wsparła także osoby poprzez:

- ▶ 150 bonów zakupowych (elektroniczne kody o wartości 100 PLN do supermarketu).
- ▶ 500 biletów (miesięcznych, jednoliniowych i międzymiastowych) – tylko w drugiej połowie roku.

Egala organizuje także spotkania integracyjne i edukacyjne, warsztaty, miejskie wycieczki oraz umożliwia wspólne uczestnictwo w wydarzeniach kulturalnych. Te działania mają na celu pomóc osobom uchodźczym lepiej zrozumieć funkcjonowanie polskich instytucji, placówek medycznych, transportu publicznego oraz innych aspektów funkcjonowania w Polsce. Nasi pracownicy zapewniają również wsparcie grupom wrażliwym – matkom z dziećmi.



Szpital

Do szpitala trafiają osoby znalezione w lesie przez służby, które nie były w stanie samodzielnie się poruszać – najczęściej z powodu upadku z granicznego muru lub skrajnego wyczerpania. Pogotowie wzywają również pracownicy humanitarni w sytuacjach zagrożenia zdrowia lub życia. Wiele z osób trafiających do szpitala cierpi z powodu wycieńczenia, hipotermii, złamań, zatrucia wodą ze stawów i kałuż. W lesie dochodzi także do poronień spowodowanych skrajnym wyczerpaniem i brakiem opieki medycznej. Pacjenci często mają utrudniony dostęp do tłumaczy, pomocy prawnej i wsparcia psychologicznego, a także brakuje im podstawowych artykułów, takich jak odzież i środki higieniczne.

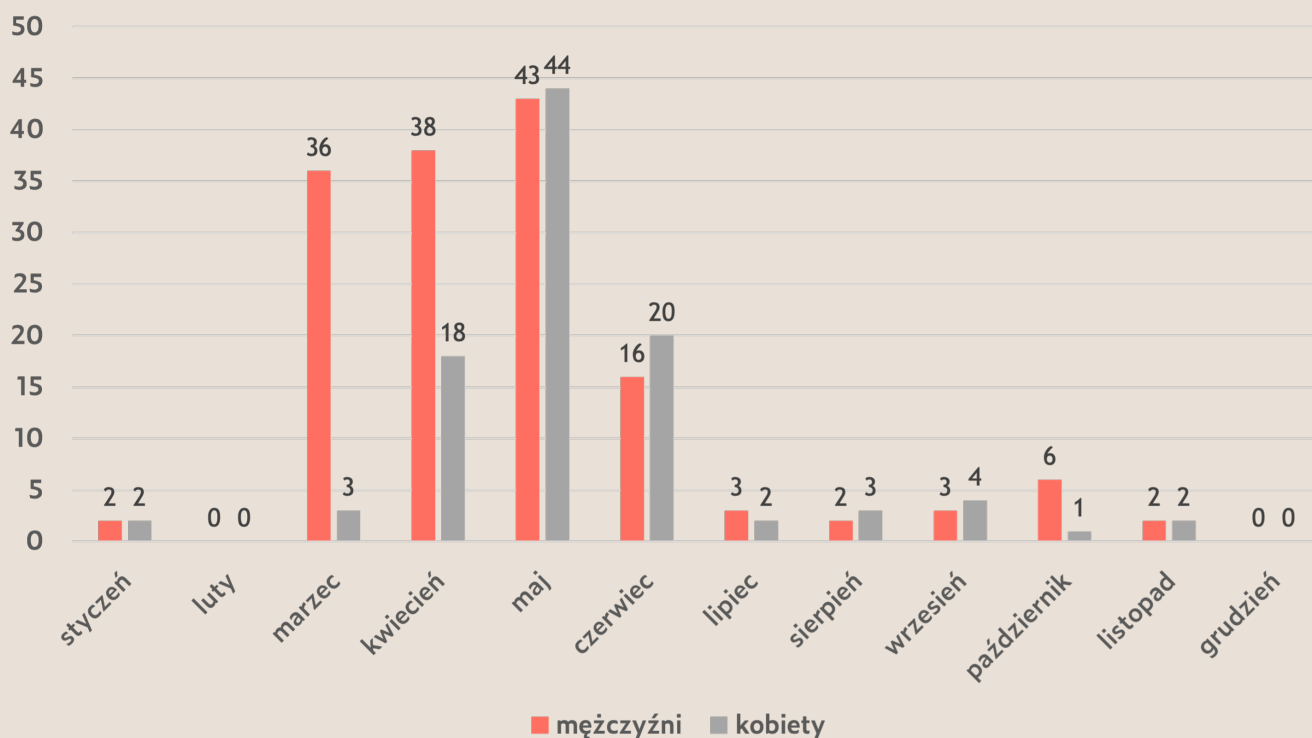
W 2024 roku Egala wspierała pacjentów w podlaskich szpitalach, zwłaszcza w Hajnówce, pomagając w sprawach prawnych i organizując wsparcie materialne oraz medyczne. Po śmierci polskiego żołnierza w czerwcu 2024 roku dostęp pracowników humanitarnych do pacjentów został ograniczony. Straż Graniczna powróciła do stałego i intensywnego nadzorowania hospitalizowanych osób. Wypracowane wcześniej standardy współpracy ze szpitalem zostały mocno zachwiane, co w konsekwencji utrudniało, a czasem uniemożliwiało dostęp do przybywających do szpitala pacjentów.

Liczba osób, którym udzieliliśmy wsparcia w szpitalu w 2024 roku:

- ▶ 248 osób (97 kobiet, 151 mężczyzn).
- ▶ Tylko w maju pomoc otrzymało 87 pacjentów (rekord miesięczny).



Miesięczna liczba osób w szpitalu, którym Egala udzieliła pomocy



Historia ze szpitala:

Mężczyzna został przyjęty do podlaskiego szpitala z powodu trudności w poruszaniu się, spowodowanych głęboką raną od drutu żyłkowego. Jego ciało było pokryte siniakami i ranami, będącymi wynikiem brutalnych pobić przez białoruskie służby. Kiedy trafił do szpitala, miał na sobie jedynie koszulkę i spodnie. Nie miał butów ani telefonu.

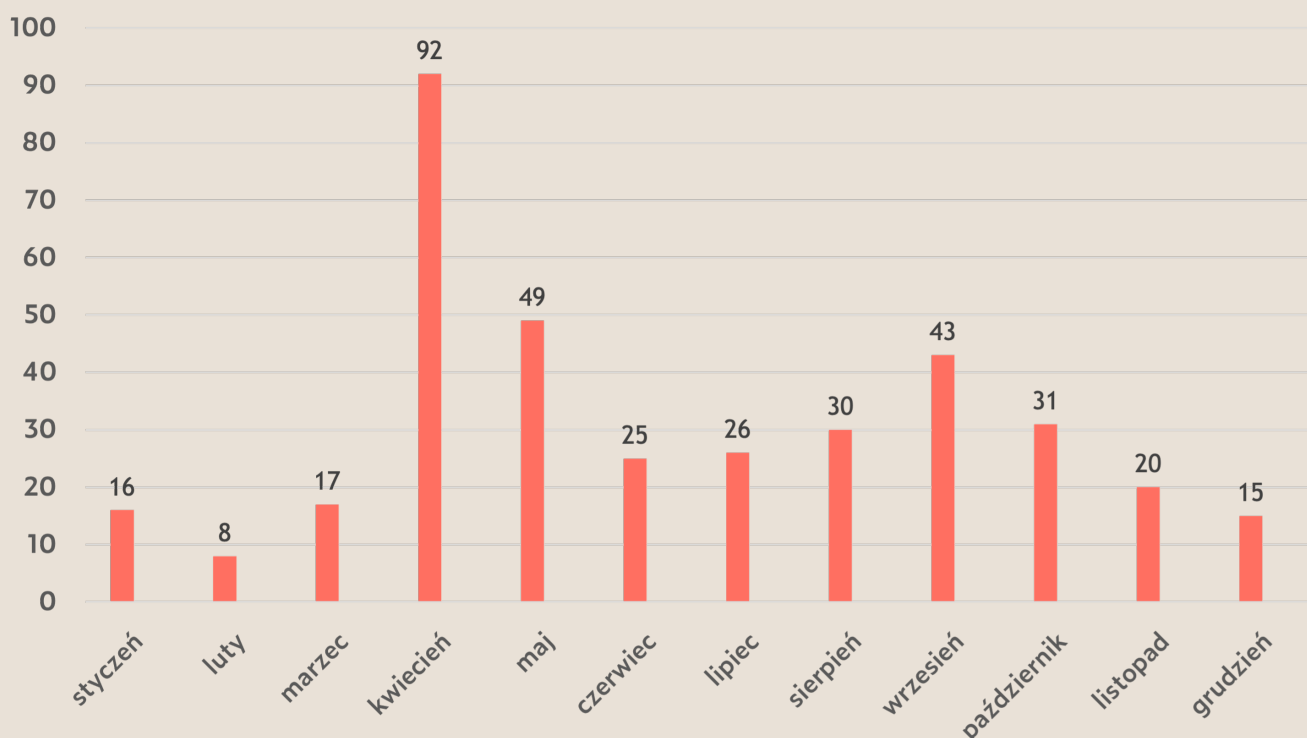
Mężczyzna nie mówił po angielsku, więc nasz pracownik, z pomocą tłumacza, wyjaśnił mu jego sytuację prawną. Udało się także nawiązać kontakt z rodzicami, którzy od kilku dni nie mieli z nim żadnego kontaktu i obawiali się o bezpieczeństwo mężczyzny. Zapewniliśmy mu czyste ubrania, buty, środki higieniczne, owoce i wodę. Następnego dnia złożył wniosek o ochronę międzynarodową w Polsce. Decyzją sądu mężczyzna został umieszczony w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców.

Strzeżony Ośrodek dla Cudzoziemców

Egala wspiera dorosłych mężczyzn przebywających w Strzeżonym Ośrodku dla Cudzoziemców w Białymstoku. Maksymalny okres detencji, określony decyzją sądu, wynosi sześć miesięcy. Po zwolnieniu, w ciągu 48 godzin, osoby muszą dotrzeć do otwartego ośrodka recepcyjnego znajdującego się w innym mieście. Wiele osób opuszcza ośrodek bez żadnych środków finansowych i bez dostępu do działającego telefonu, co dodatkowo utrudnia im dalszą drogę. Pracownicy Egali pozostają dostępni całą dobę, aby wesprzeć opuszczających ośrodek zamknięty w zakupie biletów, dostaniu się na dworzec i innych wyzwaniach związanych z dotarciem do właściwego ośrodka recepcyjnego.

Zapewnienie wsparcia wewnątrz ośrodka pozostaje wyzwaniem ze względu na ograniczony dostęp do placówki. Dostarczanie paczek pomocowych jest możliwe, ale należy je zostawiać na posterunku Straży Granicznej. Wejście do placówki wymaga oficjalnego zaproszenia od zatrzymanego, a następnie zgody Straży Granicznej. Pełnomocnicy mogą wejść tylko po wcześniejszym zgłoszeniu. Pracownicy Egali monitorują warunki w ośrodku, pomagając osobom w procedurach prawnych i działając na rzecz ochrony ich praw. Umożliwiając dostęp do pomocy prawnej, Egala pomaga zapewnić osobom przebywającym w ośrodku niezbędne wsparcie prawne i sprawiedliwe traktowanie.

Miesięczna liczba osób w strzeżonym ośrodku, którym Egala udzieliła pomocy



Mieszkanie treningowe



Mieszkanie treningowe w Białymstoku zostało utworzone jesienią 2024 roku w odpowiedzi na trudności, z jakimi mierzą się osoby uchodźcze w procesie przejścia z otwartych ośrodków do samodzielnego życia. Projekt ten opiera się na podejściu holistycznym, oferując bezpieczną i przyjazną przestrzeń, w której mieszkańcy mogą skupić się na integracji i osiągnięciu samodzielności w pierwszych miesiącach pobytu w Polsce.

Każdy uczestnik programu ma zapewnione bezpłatne mieszkanie, które współdzielą z innymi osobami uchodźczymi, na okres 2–3 miesięcy. Dzięki temu może skupić się na wdrożeniu w nową rzeczywistość, znalezieniu pracy i uzyskaniu stabilnych dochodów, bez konieczności martwienia się o podstawowe potrzeby życiowe. W 2024 roku z programu skorzystało czterech mężczyzn.

Uczestnicy programu, przez cały czas jego trwania, mogą liczyć na wsparcie naszego zespołu. Pokazujemy, gdzie znaleźć oferty pracy, pomagamy w pisaniu CV i wspieramy w procesie integracji. Organizujemy także kursy języka polskiego, w których mogą brać udział również osoby przebywające w otwartym ośrodku dla cudzoziemców w Białymstoku, co dodatkowo wspiera proces integracji.

Rzecznictwo

W 2024 realizowaliśmy szereg działań rzeczniczych i komunikacyjnych w obronie praw człowieka, wzmacniając głos osób uchodźczych i migranckich.

Nasze działania rzecznicze i komunikacyjne obejmowały między innymi:

► **Social media**

Regularnie publikowaliśmy informacje w mediach społecznościowych, docierając do 2 240 osób na Instagramie i 5 000 obserwujących na Facebooku.

► **Newsletter**

Pierwsze wydanie ukazało się w lipcu 2024 roku. Od tego czasu publikowany regularnie, zawiera informacje o działaniach Egali i sytuacji na granicy.

► **Kampanie medialne**

W grudniu zorganizowaliśmy kampanię „[Życie znaczy marzyć](#)” prezentującą historie osób uchodźczych, docierając do szerokiego grona odbiorców w mediach społecznościowych.

► **Udział w wydarzeniach międzynarodowych**

Egala uczestniczyła m.in. w Warsaw Human Dimension Conference oraz Movies That Matter Film Festival w Amsterdamie, zdobywając znaczące zainteresowanie mediów.

► **Rzecznictwo**

W 2024 roku Egala współtworzyła oświadczenia i apele do polskich władz, m.in. dotyczące zakazu przebywania w strefie przygranicznej oraz planowanego zawieszenia tzw. prawa do azylu.



Rozwój organizacji

W 2024 roku kontynuowaliśmy działania wzmacniające nasz potencjał i rozwijające nasz profesjonalizm w niesieniu pomocy humanitarnej, co pozwoliło nam na efektywniejsze działania na granicy polsko-białoruskiej. Dzięki wsparciu darczyńców Egala mogła zatrudnić nowych członków zespołu, w tym specjalistkę ds. rzecznictwa, co dodatkowo wzmocniło nasz głos w dyskusjach na temat polityki migracyjnej. Niestety, pod koniec roku fundusze, które umożliwiły prowadzenie działań na dużą skalę w 2024 roku, się skończyły. W 2025 roku będziemy dążyć do utrzymania możliwie najszerszego zakresu działań, dostosowując się do ograniczonych zasobów finansowych.

Z uwagi na emocjonalne obciążenie związane z pracą humanitarną i caseworkerską kontynuowaliśmy wsparcie psychologiczne dla pracowników i wolontariuszy. Ponadto przeprowadziliśmy programy szkoleniowe, wzmacniające zdolność pracowników do szybkiego i efektywnego reagowania na zmieniające się wyzwania na granicy. Pod koniec roku wdrożyliśmy zasady współpracy (regulacje wewnętrzne, proces zatrudnienia), mające na celu zapewnienie profesjonalnych standardów we wszystkich aspektach działalności Egali.

Jako największa organizacja pozarządowa niosąca pomoc humanitarną na granicy polsko-białoruskiej, Egala pozostaje zobowiązana do przestrzegania wysokich standardów etycznych i humanitarnych, jednocześnie nieustannie dostosowując się do potrzeb osób uchodźczych i migranckich oraz tych, którzy udzielają im pomocy.

Partnerzy

Działalność Egali nie byłaby możliwa bez wsparcia zaufanych partnerów i darczyńców. Ich pomoc finansowa, współpraca operacyjna oraz wiedza wzmocniły zdolność Egali do udzielania pomocy humanitarnej, caseworkerskiej i rzeczniczej osobom uchodźczym i migranckim.

W 2024 roku Egala otrzymała wsparcie od: Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce, Alliance for Open Society International, Fundacji Batorego, Choose Love, Humanity Now, Międzynarodowej Organizacji ds. Migracji (IOM), Lutheran World Federation (LWF), Minority Rights Group Europe, Norwegian Refugee Council (NRC), Oxfam, Polska Akcja Humanitarna (PAH), Kościoła Prezbiteriańskiego, Sklepu bez Granic, Stichting Vluchteling, Terre des Hommes (TDH) oraz UNHCR.

Oprócz wspierania bezpośrednich działań pomocowych, nasi partnerzy odegrali kluczową rolę w nagłaśnianiu inicjatyw rzeczniczych. Ich wkład umożliwił Egali dokumentowanie łamania praw człowieka, angażowanie się w dyskusje polityczne oraz wpływanie na narracje migracyjne na poziomie krajowym i międzynarodowym. Dzięki ich wsparciu Egala realizowała kampanie podnoszące świadomość publiczną i prowadziła działania rzecznicze na rzecz zmian systemowych, mających na celu ochronę praw i godności osób uchodźczych. Ponadto, oprócz głównych darczyńców, otrzymaliśmy również wsparcie od osób prywatnych, co pozostaje nieocenione w naszej pracy. Wsparcie indywidualne odzwierciedla solidarność wielu osób, które wierzą w naszą misję, i wzmacnia naszą zdolność do kontynuowania działań humanitarnych. W ramach naszej kampanii świątecznej wysłaliśmy kartki pocztowe z podziękowaniami do naszych indywidualnych darczyńców, zapraszając ich do dalszego zaangażowania i kontynuacji wsparcia w przyszłości.

Kontakt:

-  biuro@egala.org.pl
-  www.egala.org.pl
-  [stowarzyszenieegala](https://www.facebook.com/stowarzyszenieegala)
-  [stowarzyszenie_egala](https://www.instagram.com/stowarzyszenie_egala)